

OZELENITEV ŠRP MEJCA SANACIJA BREŽINE
Z ODSTRANJEVANJEM TUJERODNE VRSTE –
JAPONSKI DRESNIK

Vzdrževalna dela na javnih površinah

1. SPLOŠNI OPIS

Odstranjevanje invazivne tujerodne vrste japonski dresnik na območju športno-rekreacijskega parka Mejca v Idriji.

Projekt obsega odstranitev invazivne tujerodne rastlinske vrste japonski dresnik (*Fallopia japonica*) na približno 150 m² velikem območju strmega pobočja v športno-rekreacijskem parku Mejca v Idriji. Obravnavano območje se nahaja v neposredni bližini vhoda v območje Krajinskega parka Zgornja Idrijca, ki predstavlja eno izmed najpomembnejših naravovarstveno vrednih območij v občini Idrija.

Japonski dresnik je ena najbolj problematičnih invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst v Sloveniji. Zaradi izjemne sposobnosti vegetativnega razmnoževanja in hitre rasti tvori goste sestoje, ki izpodrivajo avtohtono rastlinstvo, zmanjšujejo biotsko raznovrstnost ter spreminjajo naravne habitatne razmere. Vrsta se učinkovito širi s koreniki in delci stebel, zato lahko že manjši ostanki rastlinskega materiala povzročijo nastanek novih rastišč.

Odstranjevanje japonskega dresnika na obravnavani lokaciji je pomembno predvsem zaradi preprečevanja njegovega nadaljnjega širjenja proti območju Krajinskega parka Zgornja Idrijca ter varovanja naravnih habitatov in avtohtonih rastlinskih združb. Prisotnost invazivne vrste na vhodnem območju parka predstavlja tudi estetski in upravljavski problem, saj zmanjšuje kakovost prostora, namenjenega rekreaciji, turizmu in doživljanju naravne dediščine.

Zaradi spremenjenega izhodiščnega stanja, predvsem lokacija izrazitega naklona brežine, se prvotno predvidena metoda mehanskega odstranjevanja s pomočjo naprave za elektroporacijo ne priporoča več kot ustrezen ukrep za obravnavano rastišče. Izvedba te metode je na strmejšem delu rastišča otežena, saj je zaradi naklona težko zagotoviti ustrezno namestitvev, stabilnost in varno upravljanje naprave. Posledično je otežena tudi enakomerna in celovita obravnava celotnega rastišča, kar lahko zmanjša učinkovitost metode in poveča tveganje, da posamezni deli rastišča oziroma podzemni organi rastline ostanejo neobdelani. Glede na sposobnost dresnika, da se obnavlja iz podzemnih delov in se vegetativno razrašča, bi lahko takšni neobdelani deli predstavljali vir nadaljnjega širjenja rastišča.

Po odstranitvi invazivne vegetacije bo izvedena sanacija brežine z namestitvijo protierozijske mreže ter zatratitvijo površine. S tem bo zagotovljena dolgoročna stabilnost terena, zmanjšana nevarnost erozije in omogočena ponovna vzpostavitev avtohtone vegetacijske odeje.

Cilj ukrepa je izboljšanje stanja naravnega okolja, zmanjšanje prisotnosti invazivnih tujerodnih vrst, zaščita območja Krajinskega parka Zgornja Idrijca ter dolgoročna ureditev in stabilizacija obravnavane brežine.

2. STROKOVNA PODLAGA IN PRIPOROČILA ZA ODSTRANJEVANJE

DOPOLNITEV, september 2026

Rastišče japonskega dresnika na območju »Mejca« - spremembe na rastišču tekom rastne dobe v letu 2026 in dopolnitve predloga o dodatnih možnostih odstranjevanja invazivne tujerodne vrste

Omenjeno rastišče se je v poletnem obdobju, od izdelave zadnjega strokovnega poročila do sredine septembra, kontinuirano spremljalo in nadzorovalo. V tem obdobju so se izvajali ukrepi za omejevanje širjenja dresnika izven takrat evidentiranega obsega rastišča. Kljub rednemu spremljanju in izvedenim ukrepom se je rastišče povečalo, pri čemer je bilo širjenje najbolj izrazito na delu z največjim naklonom brežine.

Zaradi spremenjenega izhodiščnega stanja, predvsem lokacija izrazitega naklona brežine, se prvotno predvidena metoda mehanskega odstranjevanja s pomočjo naprave za elektroporacijo ne priporoča več kot ustrezen ukrep za obravnavano rastišče. Izvedba te metode je na strmejšem delu rastišča otežena, saj je zaradi naklona težko zagotoviti ustrezno namestitev, stabilnost in varno upravljanje naprave. Posledično je otežena tudi enakomerna in celovita obravnava celotnega rastišča, kar lahko zmanjša učinkovitost metode in poveča tveganje, da posamezni deli rastišča oziroma podzemni organi rastline ostanejo neobdelani. Glede na sposobnost dresnika, da se obnavlja iz podzemnih delov in se vegetativno razrašča, bi lahko takšni neobdelani deli predstavljali vir nadaljnjega širjenja rastišča.

Kot primernejši ukrep se zato predlaga metoda izčrpavanja rastline s trajnim prekrivanjem celotnega rastišča s specializirano neprepustno folijo, namenjeno omejevanju oziroma odstranjevanju invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst. Predvidena površina rastišča, ki jo je treba obravnavati, znaša približno 150 m².

Folijo je treba položiti neprekinjeno, posamezne pole pa medsebojno zvariti oziroma spojit tako, da se zagotovi čim bolj neprepustna in sklenjena prekrivna plast. S tem se zmanjša možnost prodiranja oziroma vznikanja novih poganjkov skozi odprtine ali stike med posameznimi deli folije. Namen ukrepa je predvsem dolgotrajna omejitev dostopa svetlobe do nadzemnih in podzemnih delov rastline ter s tem postopno izčrpavanje zaloga asimiliranih snovi v podzemnih organih. Pri tem je treba upoštevati, da se podzemni organi dresnika lahko še naprej razraščajo lateralno, zato mora biti prekrivanje izvedeno na celotnem evidentiranem območju rastišča in ustrezno zasidrano tudi po njegovem obodu.

Ob robu rastišča se izvede jarek globine do 0,50 m in širine do 0,30 m. Folija se v jarek vertikalno zavijne oziroma zasidra ter se po zasutju jarka ustrezno fiksira. Takšna izvedba predstavlja dodatno mehansko pregrado za širjenje podzemnih organov dresnika izven obravnavanega območja.

Celotno s folijo prekrito območje je treba nato prekriti z ustreznim slojem zemljine. S tem se folijo zaščiti pred UV-sevanjem in posledično degradacijo materiala ter pred mehanskimi poškodbami zaradi zunanjih vplivov.

Zaradi izrazitega naklona brežine je treba posebno pozornost nameniti stabilnosti prekrivnega sloja in preprečevanju površinske erozije. Nad prekrito površino se zato izvede protierozijska zaščita z ustrezno protierozijsko mrežo oziroma geotekstilom, ki mora biti prilagojen naklonu in lokalnim talnim razmeram ter ustrezno pritrjen v podlago.

Po izvedbi protierozijske zaščite se celotna površina zatravi z ustrezno travno mešanico. Zatravitev bo poleg zaščite tal pred erozijo prispevala tudi k vzpostavitvi sklenjene zeliščne vegetacijske odeje.

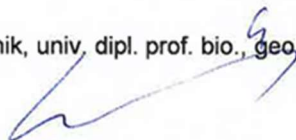
V primeru ugotovljenega širjenja dresnika izven prvotno obravnavanega območja je treba obseg rastišča ponovno evidentirati ter ustrezno razširiti območje ukrepanja. Pri tem se lahko glede na obseg in lego novega rastišča ponovno izvede prekrivanje oziroma drug strokovno ustrezen ukrep odstranjevanja.

Če se po enem letu ugotovi, da je prekrivanje učinkovito, brez znakov ponovnega odganjanja dresnika, se folija, zaščitni sloji in zatravljena površina ohranijo. Ukrepa se v tem primeru ne odstranjuje, temveč se nadaljuje periodični monitoring, saj lahko podzemni deli dresnika zaradi svojih regeneracijskih sposobnosti ostanejo vitalni daljše časovno obdobje.

Priporočljivo je, da se monitoring nadaljuje najmanj še dve do tri vegetacijske sezone oziroma do potrditve, da na obravnavanem območju in njegovem neposrednem robu ni več znakov vitalnih poganjkov dresnika. Končno prenehanje monitoringa se določi na podlagi strokovne presoje in rezultatov spremljanja.

Idrija, september 2026

Marta Lužnik, univ. dipl. prof. bio., geo., nar.

TEHNIČNO POROČILO

Odstranjevanje invazivne tujerodne vrste – japonski dresnik

1 . Opis obstoječega stanja in predvidenih posegov

Na obravnavani brežini je prisotna strnjena zarast japonskega dresnika. Zaradi strmega naklona terena obstaja povečana nevarnost erozije po odstranitvi vegetacije, zato je potrebno območje po izvedbi del ustrezno sanirati in stabilizirati. Obstoječe rastišče japonskega dresnika je trenutno prekrito s folijo, z namenom preprečevanja dostopa svetlobe in s tem omogočanje nadaljnje rasti.

Namen posegov je omejitev in odstranitev invazivne tujerodne rastlinske vrste japonski dresnik (*Fallopia japonica*) na območju razrasti ocenjene površine 150 m² ter preprečevanje njenega nadaljnjega širjenja v okolje.

Posegi obsegajo odstranjevanje invazivne tujerodne rastlinske vrste japonski dresnik z metodo postopnega izčrpavanja, na površini približno 150 m². Območje posega se nahaja na strmem terenu, zato je potrebno delo izvajati ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov za delo na brežinah ter ukrepov za preprečevanje širjenja rastlinskega materiala v okolje.

2. Predvidena tehnologija odstranjevanja

Odstranjevanje dresnika se izvede z metodo izčrpavanja rastline s trajnim prekrivanjem celotnega rastišča s specializirano folijo, namenjeno omejevanju oziroma odstranjevanju invazivne vrste japonski dresnik. Predvidena površina rastišča, ki jo je treba obravnavati, znaša približno 150 m².

Folijo se položi neprekinjeno, posamezne pole pa medsebojno zvari oziroma spoji tako, da se zagotovi čim bolj neprepustna in sklenjena prekrivna plast. S tem se zmanjša možnost prodiranja oziroma vznikanja novih poganjkov skozi odprtine ali stike med posameznimi deli folije. Namen ukrepa je predvsem dolgotrajna omejitev dostopa svetlobe do nadzemnih in podzemnih delov rastline ter s tem postopno izčrpavanje zaloga asimiliranih snovi v podzemnih organih. Pri tem je treba upoštevati, da se podzemni organi dresnika lahko še naprej razraščajo lateralno, zato mora biti prekrivanje izvedeno na celotnem evidentiranem območju rastišča in ustrezno zasidrano tudi po njegovem obodu.

Ob robu rastišča se izvede jarek globine do 0,50 m in širine do 0,30 m. Folija se v jarek vertikalno zavihne oziroma zasidra ter se po zasutju jarka ustrezno fiksira. Takšna izvedba predstavlja dodatno mehansko pregrado za širjenje podzemnih organov dresnika izven obravnavanega območja.

Celotno s folijo prekrito območje je treba nato prekriti z ustreznim slojem zemljine. S tem se folijo zaščiti pred UV-sevanjem in posledično degradacijo materiala ter pred mehanskimi poškodbami zaradi zunanjih vplivov.

3. Varstvo okolja

Med izvajanjem del je potrebno zagotoviti:

- preprečevanje širjenja korenin in drugih vegetativnih delov rastline;
- zbiranje vseh rastlinskih ostankov in odstranjenega materiala
- ustrezen transport in oddaja materiala v sistem vročega kompostiranja oziroma drugo pooblaščen obdelavo;
- zaščito okoliških površin pred onesnaženjem.

4. Priprava in sanacija terena

Pred namestitvijo folije se izvede izravnava površine po navodilih proizvajalca folije, pri čemer je potrebno izvajati vse ukrepe za preprečevanje širjenja vegetativnih delov rastline (deponiranje odkopane zemljine, delov rastlin in drugega materiala ločeno od površin izven območja obdelave).

Čez specialno folijo se vgradi biorazgradljivo protierozijsko mrežo/geotekstilijo po celotni površini posega (sidranje protierozijske mreže/ geotekstilije v skladu z navodili proizvajalca).

Površino se zatravi z ustrezno travno mešanico za utrjevanje brežin in zmanjševanje erozije.

5. Monitoring in ponovni ukrepi

Izvedba prvega pregleda v naslednji vegetacijski sezoni, prednostno v obdobju največje vegetativne aktivnosti dresnika. Pri pregledu se sistematično preveri celotno območje prekritega rastišča, predvsem pa njegov obod, robove in območje neposredno zunaj izvedene pregrade.

Ugotovitve monitoringa se dokumentirajo z opisom stanja, evidentiranjem morebitnih novih poganjkov in fotodokumentacijo.

Po pregledu v naslednji vegetacijski sezoni se na podlagi ugotovljenega stanja določi potreba po nadaljnjih ukrepih.

V primeru, da se na območju prekritega rastišča ali ob njegovem robu pojavijo posamezni poganjki dresnika, se jih odstrani. Pri tem je treba posebno pozornost nameniti temu, da se pri odstranjevanju ne povzroči razširjanje delov rastline oziroma podzemnih organov v okolico.

Če se ugotovi, da je prišlo do predrtja, poškodbe ali premika folije oziroma do nastanka mest, skozi katera lahko dresnik ponovno prodira na površje, se poškodovani del folije sanira in ponovno zagotoviti neprekinjenost prekrivne plasti.

V primeru ugotovljenega širjenja dresnika izven prvotno obravnavanega območja se obseg rastišča ponovno evidentira ter ustrezno razširi območje ukrepanja. Pri tem se glede na obseg in lego novega rastišča ponovno izvede prekrivanje oziroma drug strokovno ustrezen ukrep odstranjevanja.

6. končno poročilo

Po zaključku vseh del mora izvajalec izdelati in naročniku predati končno poročilo o izvedenih delih, ki vsebuje najmanj evidenco odstranjenega rastlinskega materiala z navedbo ocenjene ali izmerjene količine biomase ter dokazila o oddaji materiala v ustrezen sistem obdelave oziroma vročega kompostiranja. Priložena morajo biti ustrezna dokazila o prevzemu in obdelavi biomase, dokazila o uporabi semenskega materiala za končno zatravitev.

Sestavni del poročila mora biti tudi fotodokumentacija stanja pred začetkom del, med izvajanjem del in po zaključku sanacije ter priporočila za spremljanje območja ter priporočila za dodatno obdelavo v primeru ponovne rasti.

7. Obseg del

Izvajalec mora zagotoviti:

- pripravo in zavarovanje delovišča;
- zaščito okoliških površin pred nenadzorovanim širjenjem rastlinskih delov;
- odstranitev nadzemne biomase, zbiranje, nakladanje, transport in oddajo rastlinskega materiala na ustrezno pooblaščen deponijo oziroma v obrat za vroče kompostiranje;
- sanacijo poškodovanih delov brežine, izravnava;
- dobavo in vgradnjo protierozijske mreže/geotekstilije;
- zatravitev površin z ustrezno travno mešanico za utrjevanje brežin;
- monitoring
- izdelavo zaključnega tehničnega poročila.

7. Posebne zahteve

- Dela se izvajajo na strmem terenu.
- Med izvajanjem del je potrebno preprečiti delov rastline in odstranjenega materiala izven območja posega.
- Ves odstranjen rastlinski material se obravnava kot potencialno invaziven material in se mora odstraniti v skladu z veljavnimi predpisi.
- V ceno morajo biti vključeni vsi stroški transporta, tehtanja in oddaje materiala na ustrezno deponijo oziroma v sistem vročega kompostiranja.

Pogoj glede ustreznosti folije za zatiranje dresnika

Sanacija brežine v ŠRP Mejca – odstranjevanje tujerodne invazivne vrste Japonski dresnik

Ponudnik mora predložiti tehnični list proizvajalca, certifikat oziroma drugo ustrezno dokazilo proizvajalca, iz katerega je razvidno, da je ponujena folija namenjena za dolgotrajno prekrivanje in zatiranje oziroma eradikacijo dresnika.

4. Obračun del

Obračun se izvede po dejansko izvedenih delih za celotno površino 150 m², vključno z vsemi spremljajočimi deli, zaščitnimi ukrepi, odvozom materiala, sanacijo terena in zatravitvijo.

Sanacija brežine v ŠRP Mejca – odstranjevanje tujerodne invazivne vrste Japonski dresnik

Sanacija brežine v ŠRP Mejca – odstranjevanje tujerodne invazivne vrste Japonski dresnik

